

Eunsun Kim
Sébastien Falletti

PRIN DEȘERT SPRE LIBERTATE

Fuga mea din Coreea de Nord

EDIȚIA A II-A

CORINT
ISTORIE

Eunsun Kim
Sébastien Falletti

PRIN DESERT
SPRE LIBERTATE
Fuga mea din Coreea de Nord

Traducere de Mihnea Gafița
Prefață de Alina Pavelescu

CORINT
BOOKS
— 2023 —

Testament la unsprezece ani

Decembrie 1997. De aproape o săptămână, eram singură în apartamentul nostru mic și înghețat din Eundeok, orașul din Coreea de Nord în care mă născusem. Cu excepția unei măsuțe de cafea și a unui șifonier de lemn, părinții mei vânduseră toată mobila ca să cumpere de mâncare și să ne umplem burțile. Până și covorul dispăruse, așa că dormeam direct pe podeaua de ciment, într-o făcătură de sac de dormit, însăilat din haine vechi. Peretii erau cu desăvârșire goi, în afară de două portrete înrămate și atârinate alături unul de celălalt – al „Eternului Președinte” Kim Il-Sung* și al succesorului său, „Iubitul Conducător” Kim Jong-Il**, care se uitau de sus la mine. Să fi vândut și acele portrete ar fi trecut drept un sacrilegiu, care se pedepsea cu moartea.

Chiar dacă se lăsa deja întunericul în acea după-amiază de decembrie târziu, încă reușeam să văd ce scriam. Odată soarele

* Kim Il-sung (1912-1994), liderul suprem al R.P.D. Coreene din 1949 până la moartea sa. Poartă titlul onorific de „Președinte Etern” din 1998. În România comunistă, era cunoscut sub numele de Kim Ir-Sen (n. tr.).

** Kim Jong-Il (1941-2011), fiul lui Kim Il-Sung, a fost liderul suprem al R.P.D. Coreene din 1994 până la moartea sa și a fost urmat la conducere de fiul său, Kim Jong-Un (n. 1983), actualul lider suprem al R.P.D. Coreene (n. tr.).

apus, n-aș mai fi văzut nimic – nu mai aveam curent electric în apartament, și-apoi becurile se duseseră și ele de ceva timp. Nici căldură nu mai era, dar frigul nu-l simțeam cătuși de puțin, fiindcă eram de-a dreptul sleită după câteva zile fără nimic de mâncare. Credeam cu tărie că urma să mor de foame.

Așa că m-am apucat să-mi scriu testamentul.

Aveam unsprezece ani.

Mai devreme, în aceeași zi

Pentru a treia oară, mă hotărâsem să plec să-mi caut mama și sora mai mare, pe nume Keumsun. Se duseseră amândouă cu șase zile în urmă la Rajin-Sonbong, un oraș mare, vecin cu al nostru, ca să încerce să facă rost de mâncare, fiindcă la Eundeok nu se mai găsea nimic. Adunându-mi tot curajul pe care-l aveam în mine, traversasem râul pe pod și o luasem pe strada mare, în direcția gării. Nu erau mulți oameni care să meargă pe cele două trotuare, însă, chiar și așa, tot avusesem grijă să mă uit cu atenție la oricine trecea pe lângă mine, doar-doar aș fi văzut-o pe mama întorcându-se din cealaltă direcție. Aruncasem o privire către magazinul de tăiței de pe partea stângă, unde-mi plăcuse la nebunie să mănânc, unde mă dusesse tatăl meu cu diverse ocazii speciale. Ceva mai încolo, zărisem studioul fotografic unde merseserăm odată cu toții, să ne facem un portret de familie. Când ajunsesem, în cele din urmă, la stație, mi se dăduse voie să călătoresc pe gratis la spatele unui autobuz aglomerat, care mergea la Rajin-Sonbong. Drumul până acolo dura în jur de o oră. Probabil că fusesem lăsată să merg fără să plătesc pentru că eram doar un copil.

Pe tot parcursul călătoriei, în disperarea mea de a-mi găsi mama, întruna mă uitasem, nervoasă, dar atentă, la fiecare

mașină și fiecare camion care treceau din sens invers. Eforturile mele fuseseră în zadar; când ajunsesem la destinație, mă trezisem singură în fața unui baraj de bărbați în uniforme. Intrarea în Rajin-Sonbong era blocată de un gard metalic electricizat. Ca să ajungi până în orașul propriu-zis, îți trebuia un permis anume. Probabil că așteptasem acolo cel puțin o oră, cu privirile pline de speranță și de teamă ațintite spre oricine ieșea prin acel gard. Însă din mulțime nu se desprinseseră, din păcate, nici mama, nici sora mea Keumsun. Descurajată, deciseseam că era cazul să mă-ntorc înapoi acasă, fiindcă noaptea se apropia cu pași repezi.

Mai făcusem de trei ori aceeași călătorie, dar, după aceasta, ultima, eram sigură că nu se mai întorceau, nici una, nici alta. Probabil că se-ntâmplase ceva cu ele. Sau, îmi trecuse prin minte, poate că hotărâseră să renunțe la mine, și gata. Cum aveam inima grea și plină de amărăciune, mă lăsasem cuprinsă de resentimente față de mama. La plecare, îmi spusese că urma să revină cu ceva de mâncare „în două sau trei zile”. Îmi lăsase cincisprezece woni nord-coreeni, din care să trăiesc, iar în acel moment mi se păruse o avere, nu glumă. La început, fusesem extaziată – nu mai avusesem atâția bani de când mă știam eu. Ochii îmi străluceau de entuziasm. Ca un adevărat adult, mă dusesem de una singură și mândră la piața de lângă râu, zisă *jangmadang*. Îmi cumpărasem de acolo un calup de tofu și mă întorsesem cu el în micul nostru apartament de la etajul doi al blocului în care locuiam. Cu lingura luam din acel tofu moale, drămuindu-l în așa fel, încât să-mi ajungă până se întorceau mama și sora. Două zile rămăsesem în casă, urmărindu-i cu privirile pe oamenii care treceau pe stradă. Eu și sora mea nu mai mergeam la școală de când ne

murise tatăl, cu câteva săptămâni în urmă, pe 11 noiembrie. Eram prea ocupate să scormonim după rădăcini și lemne în munți, ca să supraviețuim. Și-apoi, am fi fost prea stingherite să ne întoarcem la școală, pentru că nu mai aveam nimic de îmbrăcat, care să fie cât de cât prezentabil. Vânduserăm tot ce mai aveam și purtam niște zdrențe. În ultimele zile, de fiecare dată ieșisem din casă cu teama că m-aș fi putut întâlni cu colegi de clasă.

După ce au mai trecut 48 de ore, am început să simt foamea care-mi rodea stomacul, iar teama că fusesem părăsită se tot amplifică. După ce terminasem calupul de tofu, nu mai rămăsese nimic în casă de mâncare. Iar mama tot nu se-ntorsese. M-am întins pe jos și am încercat să adorm, închizând ochii și numărând până la zece în minte; până aș fi terminat, cu siguranță se-ntorcea. Dar am ajuns la zece și nu s-a întâmplat nimic, așa c-am luat-o de la început invers, de la zece la unu. Nici așa nu s-a schimbat nimic.

Curând, am început să sar peste mese. Am găsit pe balcon câteva frunze de napi prăfuite, rămase de când le desfășuraserăm acolo, să se usuce la soare. Am luat câteva mai puțin decolorate, le-am pus la fiert și le-am făcut supă. Două zile, am supraviețuit cu acea fiertură fără urmă de gust.

Au mai trecut două zile, timp în care n-am pus nimic în gură. Nu mai aveam destulă energie nici măcar să ies din casă și să cerșesc sau să fur. Puțin câte puțin, corpul mi s-a obișnuit cu foamea care-mi chinuia burta, însă nu mai aveam putere deloc. Copleșită de slăbiciunea care mă cuprinsese, am încercat să dorm. Mă simțeam de parcă podeaua era gata să se caște și să mă-nghită, de parcă urma să fiu absorbită în străfundurile pământului.

Dintr-odată, am realizat că urma să mor cât de curând. Asta era. Până când mama și sora mea s-ar fi întors acasă, avea să fie prea târziu. Încă de la începutul Marșului Stăruitor – marea foamete nord-coreeană de la mijlocul anilor '90* –, știam că n-aveam cum să scap cu viață. Mă obișnuisem în așa măsură cu ideea, încât nici nu mă mai temeam de moarte. Chiar și așa, mi-am spus, în sinea mea, că n-aș fi vrut să părăsesc lumea în felul ăsta, fără să las o urmă a trecerii mele prin ea. M-am hotărât brusc să-mi scriu testamentul. Voiam să-i povestesc mamei toate prin câte trecusem. Voiam să știe c-o așteptasem, că făcusem tot posibilul s-o gășesc. Și, mai ales, voiam să știe că mă simțeam abandonată.

Am scos din sertarul măsuței de cafea un carnețel și un creion, dintre puținele obiecte de valoare pe care nu le vânduse-răm încă. Hârtia carnețelului era de bună calitate. Ghemuită pe jos, în amurg, am început să-mi scriu testamentul. Am relatat în carnețel toate încercările și tribulațiile mele, inclusiv cele trei călătorii dus-întors până la Rajin-Sonbong. Cu creionul strâns în pumn, cuprinsă de disperare, am umplut o pagină întreagă: „Mami, te-am așteptat. Șase zile te-am tot așteptat. Mă simt ca și cum aș muri cât de curând. De ce nu te-ai întors încă la mine?”

După ce-am terminat pagina, m-a podidit plânsul și m-am prăbușit la podea, în penumbra nopții, care mă învăluia din ce în ce mai mult. Dintr-odată, am auzit zgomote care veneau dinspre casa scării. Mi-a sărit inima din piept.

Dar, vai!, nu erau decât vecinii, care se-ntorceau în apartamentul de alături.

* Între anii 1994 și 1998, cu un vârf în 1997, Coreea de Nord a trecut printr-o teribilă foamete, a cărei principală cauză a fost oprirea importurilor de alimente din fosta Uniune Sovietică (n. tr.).

Mi-am depus testamentul pe măsuța de cafea și, cu lacrimile curgându-mi șuvoi pe obraji, m-am întins pe jos și am închis ochii. Eram convinsă că urma să nu mă mai trezesc niciodată.

Capitolul 1

Scrisul ca mărturie

Martie 2011. Ușile automate se închid c-o bufnitură. Trenul în care am urcat mă hurducă înainte și înapoi, în timp ce străbate rețeaua de tuneluri subterane a metroului din Seul. Cum stau rezemată de geamul ferestrei, o întreagă paletă de culori de la reclamele strălucitoare începe să defileze pe laturile întunecate ale tunelului, cu lozinci pe care am impresia că nu reușesc să le descifrez. Totul aici, la Seul, în capitala Coreei de Sud, se mișcă prea repede, inclusiv metroul.

Mă numesc Eunsun Kim și astăzi, când scriu aceste rânduri, am 25 de ani.

Dacă v-ați uita la mine, vi s-ar părea, probabil, că sunt ca oricare altă studentă. Pentru că sunt atât de slabă, poate că nici nu v-ați da seama că sunt cea mai mare dintre toți colegii mei. Peste vreo 40 de minute, voi ajunge la intrarea universității Sogang, una dintre cele mai bune din Coreea de Sud. Campusul meu nu este la fel de impresionant cum sunt cele de la prestigioasele universități Coreea sau Yonsei, dar asta nu contează, mă simt acolo ca la mine acasă, atât de multe locuri cunoscute sunt și atât de mulți prieteni mi-am făcut.

Mi-am planificat deja ziua în detaliu. Înarmată cu laptopul meu Samsung oranj cu negru, am de gând să-mi petrec ziua la bibliotecă, pregătindu-mă pentru examene. Pe iPhone-ul meu

cu carcasă mov, le voi trimite SMS-uri prietenilor și-mi voi aranja o întâlnire pe fugă la cafeneaua Starbucks din campus. Îmi place *caffè-latte* – nu-i atât de amar ca *espresso*, după gustul meu. După ce-mi voi bea cafeaua, mă voi întoarce la bibliotecă, unde voi încerca să nu adorm cu manualele în față. Studiez limba și cultura chineză la universitatea Sogang, iar ceva mai târziu veți înțelege și de ce.

În Coreea de Sud, există o concurență acerbă ca să obții notele cele mai bune, iar eu fac tot ce pot. Puțini dintre colegii mei de grupă au măcar habar de faptul că eu n-am avut posibilitatea să merg la școală timp de mulți ani și, în cea mai mare parte a timpului, mă străduiesc să-mi văd de treabă și să nu le atrag atenția la cât de mult mi-am amânat educația. Îmi place să-nvăț și să studiez, mai ales la începutul fiecărui semestru, când profesorii sunt plini de entuziasm. Mai târziu, pe la ora zece seara, mă voi întoarce în micul apartament situat chiar în inima Seulului, în care locuiesc împreună cu sora mea mai mare, Keumsun, și cu mama.

Seul, capitala Coreei de Sud, este o adevărată metropolă, cu peste cincisprezece milioane de locuitori, cu peisajul urban dominat de uriași zgârie-nori și cu o rețea de metrou subteran foarte întinsă. Marele fluviu Han curge chiar prin mijlocul orașului, dar iarna, când îngheață bocnă, poți să-l traversezi direct pe gheață, fără s-o mai iei pe vreunul dintre numeroasele poduri. Dincolo de fluviu, se înalță câțiva munți abrupti; în vârful unuia dintre ei tronează un turn gigantic, prin care se transmit programele de televiziune. Turnul Namsan este simbolul Seulului, al metropolei care m-a primit și unde mă simt acum acasă. În acest oraș, ambuteiajele pot să dureze ore întregi, chiar și în perioada ploilor torențiale de iulie, iar apartamentele se închiriază pe sume astronomice. Dar viața de aici e atât de captivantă, atât de convenabilă, și totul se mișcă atât de

rapid. Internet de mare viteză ai la dispoziție peste tot. La fiecare colț de stradă ai câte ceva interesant și amuzant de făcut, zi și noapte. Mă-ntâlnesc adeseori cu colegii mei în Sinchon, un cartier studentesc, și bem cu toții *maekju*, o bere locală, în baruri care par să nu se închidă niciodată. În aceleași baruri, mâncăm și caracatiță uscată și *jjukkumi*, o specie cu cinci brațe – o delicată, nu altceva. Sunt atât de mici, că poți să le bagi în gură întregi. Colegii mei nu vor nici în ruptul capului să mă creadă când le spun că fructele de mare sunt mai suculente și mai gustoase în Coreea de Nord. Și totuși, chiar așa este! Ei nu-nțeleg întotdeauna ce le spun, pentru că eu vin dintr-o cu totul altă lume. Și majoritatea oamenilor nici măcar nu-și imaginează cum este în această altă lume, unde m-am născut și am crescut.

Sub picioare mele, trenul rapid vibrează. Peste tot în jurul meu, nenumărate *ajumas* – așa li se spune în coreeană femeilor măritate sau celor de vârstă medie – își urmăresc emisiunile preferate pe telefoanele mobile, din care ies antene. Unele studente, cocoțate pe pantofi cu platformă, se țin de barele metalice ale trenului și-și ascultă iPod-urile. Altele, holbându-se la oglinjoarele de buzunar, își dau cu rimel. Cu dispreț îl ignoră pe vânzătorul ambulant care face reclamă la CD-uri cu Frank Sinatra. Vorbind printr-un amplificator pe roți, pe care-l trage după el prin tren, vânzătorul încearcă să-și plaseze colecția de CD-uri domnilor mai în vârstă. Pe măsură ce trenul ajunge într-o stație, apoi în alta, peroanele se umplu și se golesc de călători aproape automat.

Tăcerea din metroul sud-coreean îmi îngăduie să reflectez o clipă. Îmi amintesc de stațiile de metrou din Phenian, capitala Coreei de Nord, pe care am vizitat-o împreună cu tatăl meu, cu atât de mult timp în urmă. Erau atât de grandioase și de luxoase acele stații de metrou, cu candelabre splendide, mari, de

culoare violet, cum te aștepți să vezi doar în filmele grozave de la Hollywood. Stațiile de metrou din Seul sunt mult mai anoste. O să țin minte toată viața călătoria pe care am făcut-o la Phenian. Aveam nouă ani și eram doar noi, sora mea, Keumsun, tata și eu. Mami n-a venit cu noi, a preferat să rămână acasă și să aibă grijă de una și alta prin apartament. Chiar dacă foamea se răspândise deja și nu aveam nimic de mâncare, călătoria la Phenian mi s-a părut magică de-a dreptul. Nu existau zgârie-nori acolo, dar tot am văzut un hotel care era în construcție și se înălța deja până la 150 de metri. Muncitorii și mașinile atârnavă sus de tot, în vârful hotelului. De la distanță, cum îi vedeam noi, păreau atât de mici, ca niște furnicuțe.

Doar trei stații mă mai despart de campusul universității Sogang și parcă inima începe să-mi bată din ce în ce mai tare, pe măsură ce trenul ia viteză. Merge atât de repede, încât îmi creează un fel de melancolie în suflet – mi-aduc aminte că eu vin dintr-o cu totul altă lume. La mine, acolo, ne lua două zile, nici mai mult, nici mai puțin, ca să ajungem de la Eundeok, orașelul în care locuim noi, la Chongjin, situat la numai 95 de kilometri depărtare, unde trăiau bunicii mei. Călătoria până la Chongjin era întotdeauna epuizantă. Treceam prin locuri cu temperaturi geroase și mereu stăteam claie peste grămadă în trenuri, ca niște animale. Ne făceam nevoile în cutiuțe de tablă, pe care le căram după noi. Dacă ne ridicam de la locurile noastre, se așezau alții pe ele. În Coreea de Sud, aceeași distanță pot s-o parcurg în mai puțin de douăzeci de minute, cu trenul de mare viteză. La mine, în Coreea de Nord, numai în capitală găseai condiții moderne, cum erau stațiile de metrou din Phenian, care mi se păruseră atât de amețitoare.

Mă gândesc apoi la toți cei pe care i-am lăsat în urmă, atâția oameni de care nu mai știu nimic de când mi-am părăsit țara.

Pe atunci, aveam unsprezece ani, mi-era foame și rămăsesem fără casă. Mătușile mele, unchii, colegii de școală... or fi supraviețuit foametei? În tren, un călător îmi aruncă priviri din colțurile ochilor, de parcă aș fi o străină care n-are ce să caute aici. Și totuși, am încercat din răsuputeri să mă integrez în această lume, cu tocurile mele înalte, fusta scurtă și jacheta mulată. Dar, indiferent dacă am reușit sau nu să arăt ca și cum aș fi din Coreea de Sud, realitatea este că m-am născut la 15 august 1986 la Eundeok, un orașel industrial din provincia Hamgyong, din Coreea de Nord. Pornită în căutare de autonomie și libertate, am ajuns, în cele din urmă, în Coreea de Sud, însă numai după o călătorie de nouă ani prin China și Mongolia. Mi-am obținut pașaportul aici, la Seul. Nu mai trebuie să trăiesc în ascunzători și am început o viață nouă.

Și totuși, amintirile despre nord îmi tot revin în minte și o întrebare anume insistă să mă bântuie: de ce oamenii din țara mea de baștină continuă să trăiască într-o asemenea stare de suferință? De când am ajuns la Seul, am învățat, citind o mulțime de cărți și ziare, că de mizeria din Coreea de Nord se face vinovat un regim totalitar absurd. Țara se află într-un dezastru economic total. Familia Kim, devenită dinastie, singura dinastie comunistă din lume, zdrobește fără milă orice opinie contrară.

Aceste răspunsuri nu mă satisfac și reușesc prea puțin să domolească frământarea din sufletul meu. Ba chiar dimpotrivă, aceste răspunsuri mă fac să mă simt absolut neputincioasă. Trăiesc la nici 40 de kilometri de frontiera cu sârmă ghimpată care mă separă de patria mea, și totuși nu pot face nimic pentru poporul meu, care e secătuit de energie și de foame, și de represiunea brutală a unui regim totalitar. Pentru cele 22 de milioane de oameni care trăiesc acolo, Coreea de Nord a devenit adevăratul iad pe pământ, abandonat de tot restul lumii. Până și sud-coreenii, care împart cu noi același sânge, par să fi uitat

de suferințele confrăților din partea de nord. Sunt momente în care mă simt copleșită de această conștiință a neputinței, de sentimentul că nu pot face nimic pentru a-mi ajuta frații și surorile nord-coreeni.

Urmează stația Sinchon!

Vocea robotizată care se aude la difuzoare sparge liniștea din tren și mă smulge din reverie. Cobor din tren și o iau pe scări în sus, cu mersul meu obișnuit, ca de roboțel. De astă dată însă, cum ajung înapoi la suprafață, ajung și la decizia că nu mai vreau să stau deoparte și să nu fac nimic. Trebuie să-i spun lumii întregi povestea mea. Trebuie neapărat să-mi spun povestea, ca să le ofer o voce milioanelor de nord-coreeni care mor încetul cu încetul și-n tăcere. Și trebuie să-i povestesc lumii de sutele de mii dintre ei care au încercat să scape din acea bolgie a iadului și care se ascund chiar în acest moment în China, temându-se pentru viețile lor. În timp ce eu sunt aici, la câteva zeci de kilometri de ei, în „Pământul Făgăduinței” care este Coreea de Sud. Și totuși, aici, refugiații din partea de nord sunt încă tratați drept cetățeni de mâna a doua, cu toate că singurul păcat de care ne facem vinovați este refuzul de a muri de foame.

Pentru că frații și surorile mele din Coreea de Nord nu au capacitatea să vorbească în nume propriu, am hotărât să scriu eu în apărarea lor. Într-o bună zi, sunt convinsă, cele două Corei vor ajunge să se reunifice. Va fi un proces îndelungat și complicat, dar asta se va întâmpla – *sigur*. Pentru ca Peninsula Coreea să se reunifice, vom avea nevoie de ajutorul întregii lumi. Dar, pentru a găsi o soluție, mai întâi trebuie să înțelegem care sunt rădăcinile problemei.

Din acea zi fatidică de decembrie, când aveam unsprezece ani, ziua în care mi-am scris testamentul, am descoperit, împreună cu mama și sora mea, unele dintre aceste rădăcini.

Iată povestea mea.

Eunsun Kim s-a născut în Coreea de Nord, una dintre cele mai opresive țări din lumea modernă. Când avea unsprezece ani, tatăl și bunicii ei au murit de foame, iar ea și-a scris testamentul – convinsă că va sfârși la fel. În cele din urmă, în 1999, mama sa a hotărât să lase în urmă regimul dictatorial în care trăiau și, împreună cu cele două fiice, să fugă din Coreea de Nord, fără să știe însă că le așteaptă o călătorie de nouă ani. Până să ajungă în Coreea de Sud, Eunsun și familia ei au trăit pe străzi, au picat în mâinile unor traficanți de persoane, au fost trimise într-un lagăr de reeducare din Coreea de Nord și au traversat pe jos deșertul Gobi.

Cincisprezece ani mai târziu, Eunsun Kim s-a hotărât să scrie o carte despre experiența ei, pentru ca întreaga lume să-i cunoască povestea. Însă ca ea mai sunt mii de bărbați și femei care în fiecare zi încearcă să traverseze frontiera pentru a scăpa de foamete și de regimul totalitar nord-coreean.

„În *Prin deșert spre libertate*, o fetiță foarte inteligentă ne ia de mână și ne conduce prin lumea întunecată a Coreei de Nord. Când ne dă drumul la mână, are 20 de ani, este fericită și liberă, iar noi am reușit parcă să simțim pe propria piele cum este viața într-un regim totalitar.”

BLAINE HARDEN,
autorul bestsellerului *Evadare din lagărul 14*

Carte recomandată de

Historia

Partener media

ISBN: 978-606-088-326-5

9 786060 883265

www.edituracorint.ro